



omgevingsdienst  
**HAAGLANDEN**

Bezoekadres  
Zuid-Hollandplein 1  
2596 AW Den Haag  
Postadres  
Postbus 14060  
2501 GB Den Haag  
T (070) 21 899 02  
E vergunningen@odh.nl  
I www.odh.nl

Zaaknummer : 00540716  
Ons Kenmerk : ODH-2019-00002171  
Datum : 18 JAN 2019

## **Beschikking**

### **Wet natuurbescherming - Beheer en schadebestrijding**

#### **Onderwerp**

Op 18 december 2018 hebben wij van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming ontvangen. De aanvraag heeft betrekking op het verjagen van bevers en het verwijderen van omgeknaagde bomen, beverdammen in watergangen en hopen in waterkeringen in het kader van de openbare veiligheid. De aanvraag heeft betrekking op:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de bever (*Castor fiber*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bever (*Castor fiber*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 17 januari 2019 tot en met 16 januari 2021.

#### **Besluit**

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen;
- I. de voorschriften 1 tot en met 6 te verbinden aan deze ontheffing;
- II. de aanvraag van 18 december 2018 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- III. dat deze ontheffing geldig is voor alle watergangen en waterkeringen die vallen binnen het werkgebied van het Waterschap Rivierenland;
- IV. dat deze ontheffing geldig is van 17 januari 2019 tot en met 16 januari 2021.

#### **Ondertekening**

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,  
voor dezen,

ing. L. Hoopman  
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu  
van de Omgevingsdienst Haaglanden



omgevingsdienst  
**HAAGLANDEN**

## **Rechtsmiddelen**

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

## **VOORSCHRIFTEN**

### **Algemene voorschriften**

- 1 De Faunabeheereenheid Zuid-Holland verleent voor uitvoering van de ontheffing schriftelijk of digitaal toestemming.
- 2 De uitvoerder van de ontheffing dient te voldoen aan de gestelde uitvoeringsregels, zoals vermeld op het uitvoeringsformulier van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland.
- 3 De uitvoerder van de ontheffing dient (een kopie van) de ontheffing en (een kopie van) het uitvoeringsformulier, waarop de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland toegekende uitvoeringscode is vermeld, te kunnen tonen.
- 4 Het opzettelijk verstoren van de bever, alsmede het verwijderen van omgeknaagde bomen, het verwijderen van beverdammen in watergangen en verwijderen van hopen of burchten in waterkeringen is uitsluitend toegestaan voor zover deze elementen een bedreiging vormen voor de openbare veiligheid.
- 5 Indien ontmoedigingsmaatregelen niet afdoende werken, worden er - voor zover dat mogelijk is - structurele (inrichtings)maatregelen getroffen, conform het Beverprotocol Waterschap Rivierenland van 1 oktober 2010.
- 6 Deze ontheffing is uitsluitend van toepassing op het werkgebied van waterschap Rivierenland, voor zover dit in de provincie Zuid-Holland is gelegen.

### **AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK**

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb. Op grond hiervan dient men zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wnb. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

## OVERWEGINGEN

### Aanleiding

Op 18 december 2018 hebben wij van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag heeft betrekking op het verjagen van bevers en het verwijderen van omgeknaagde bomen, beverdammen in watergangen en hopen in waterkeringen in het kader van de openbare veiligheid. De aanvraag heeft betrekking op:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de bever (*Castor fiber*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bever (*Castor fiber*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 17 januari 2019 tot en met 16 januari 2021.

Bij de aanvraag zijn de volgende documenten gevoegd:

- Bijlage 1 Omschrijving activiteiten;
- Beverprotocol Waterschap Rivierenland, Werkprotocol ingevolge de gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen versie 01-10-2010 (hierna: het protocol);
- Kaart ligging werkgebied waterschap Rivierenland binnen PZH;
- Verspreidings- en trendgegevens over de bever, gebaseerd op gegevens van NDFF en NEM;
- Overzicht aantal ingrepen op basis van huidige ontheffing RVO.

### Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1, eerste lid, van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

### Toetsingskader en grondslag beschikking

Op grond van artikel 3.12, eerste lid, van de Wnb dient onder meer duurzaam beheer van populaties en de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers plaats te vinden overeenkomstig een faunabeheerplan. Artikel 3.17, vijfde lid, van de Wnb biedt de mogelijkheid om daarvan af te wijken, indien de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan, gelet op de specifieke kenmerken van de desbetreffende diersoort dan wel de aard of omvang van de te verrichten handelingen. Onderhavige aanvraag betreft niet het structureel beheren van populaties bevers, maar slechts het treffen van maatregelen en zo nodig verjagen van deze soort uit watergangen en waterkeringen, voor zover ze een bedreiging voor de openbare veiligheid vormen. De aanvraag betreft niet het vangen en/of doden van bevers. De aard en omvang van de te verrichten handelingen zijn dan ook dusdanig beperkt dat er geen noodzaak is voor een faunabeheerplan voor deze handelingen. In artikel 3.5, tweede lid, van de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (hierna: beleidsregel) staat dat Gedeputeerde Staten in bepaalde situaties ontheffing verlenen voor handelingen die niet op grond van een faunabeheerplan worden verricht, zoals bij een daadwerkelijke bedreiging van de openbare veiligheid. Daarvan is sprake als schade wordt veroorzaakt aan watergangen en waterkeringen door in het wild levende dieren, zoals de bever, en als gevolg daarvan de veiligheid van de omwonenden wordt bedreigd dan wel wateroverlast ontstaat aan de huizen en wegen. Voorts bepaalt artikel 3.5, tweede lid, van de beleidsregel dat deze ontheffing voor een zo kort mogelijke periode van maximaal twee jaar wordt verleend. Ingevolge het derde lid van deze bepaling wordt een ontheffing als bedoeld in het tweede lid slechts verleend aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland en indien aannemelijk is gemaakt dat preventieve maatregelen geen bevredigende oplossing bieden.

De aanvraag om ontheffing voor de bever is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb. Tevens hebben wij rekening gehouden met de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland en de beleidsregel.

De bever is een van nature in Nederland in het wild levende soort, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede lid en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de bever opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bever te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid en aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

## **Beoordeling**

Het Waterschap Rivierenland heeft als één van de taken het beheren en onderhouden van de waterkeringen binnen het beheergebied. De waterkeringen dienen te voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen. Op een aantal plaatsen bevinden zich in de directe nabijheid van de waterkering bevers, die graafactiviteiten uitvoeren binnen de zogenaamde kernzone van de waterkering. De kernzone is het dijklichaam, het centrale gedeelte van het waterstaatswerk. Indien deze kernzones worden beschadigd, komt daarmee ook de veiligheid van het achterliggende land, omwonenden, hun huizen en wegen in gevaar. Het graven van gangen, hollen en burchten door bevers in de waterkering is daarom ongewenst. De maatregelen die als gevolg van deze graverij door bevers in het belang van de openbare veiligheid moeten worden getroffen, zullen worden uitgevoerd op basis van het Beverprotocol van het Waterschap Rivierenland van 1 oktober 2010.

Met onderhavige aanvraag wordt beoogd te kunnen ingrijpen en maatregelen te kunnen treffen als in de waterkeringen graverijen van bevers zijn aangetroffen, dan wel hollen of burchten zijn aangelegd en als gevolg daarvan de openbare veiligheid in gevaar is. De openbare veiligheid is in gevaar als graafactiviteiten dan wel damvorming ertoe kunnen leiden dat de veiligheid van de omwonenden wordt bedreigd of wateroverlast ontstaat, waardoor huizen en wegen kunnen overstromen. Daarnaast wordt beoogd maatregelen te kunnen treffen indien omgeknaagde bomen of een beverdam zich in een watergang bevinden en dit eveneens een gevaar voor de openbare veiligheid zou vormen. Ook wenst men preventief maatregelen te kunnen treffen indien dammen van bevers in en nabij watergangen binnen het watersysteem van het werkgebied van het waterschap zijn aangetroffen. Dit is bijvoorbeeld mogelijk door een bypass langs een beverdam in een watergang te plaatsen, waardoor de waterstand kan worden verlaagd. In de periode, waarin kans op hoogwater bestaat, moet de bever direct worden verjaagd, het hol of de burcht worden verwijderd en de schade worden hersteld. Buiten deze periode zal de bever worden ontmoedigd het hol of de gang in de kering te gebruiken, door het hol af te sluiten met gaas op een dusdanige wijze dat een bever er zo nodig nog wel uit kan. Daarna wordt het hol uitgegraven. Indien mogelijk worden structurele maatregelen genomen om terugkomst te voorkomen. Deze werkwijze staat in paragraaf 3.5 'werkwijze waterkering' van het protocol beschreven en is geborgd in voorschrift 5. Voorbeelden van structurele maatregelen zijn het ingraven van gaas, het aanbrengen van stortsteen in de oever, het verwijderen van wilgen en andere beplanting in de oeverlijn, zoals omschreven in paragraaf 3.4 van het protocol.



### **Overtreding verbodsbepalingen**

Als wordt geconstateerd dat een bever binnen het werkgebied van het Waterschap Rivierenland in een watergang of waterkering aanwezig is en de activiteiten van de bever een gevaar voor de openbare veiligheid kunnen vormen, worden er maatregelen getroffen om de bever te ontmoedigen en zo nodig wordt de bever verjaagd. Indien de bever ondanks herhaaldelijke verjaging terugkeert, kan een bever-deceiver worden geplaatst. Dit is een buis die ervoor zorgt dat water kan worden afgevoerd, zonder dat de beverdam hoeft te worden verwijderd. Indien daarnaast in een waterkering schade is veroorzaakt, wordt deze schade hersteld. Hierdoor wordt de bever opzettelijk verstoord en mogelijk worden tevens voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bever beschadigd of vernield. Daarmee worden de verbodsbepalingen, zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

### **Staat van instandhouding**

De onderhavige aanvraag ziet uitsluitend toe op het verjagen van bevers op ongewenste locaties in en nabij watergangen of waterkeringen die van belang zijn voor het voorkomen van overstromingen op het achterliggende land. Er worden geen individuen gevangen of gedood. Hierbij wordt gehandeld conform het Beverprotocol Waterschap Rivierenland van 1 oktober 2010. Mogelijk gaan hierbij voortplantingsplaatsen of rustplaatsen verloren. Bevers zijn echter in staat hun eigen gewenste habitat te realiseren<sup>1</sup>. De individuen kunnen daarom makkelijk uitwijken naar de omgeving en daar een nieuw territorium bezetten.

Uit het rapport 'De verwachte ontwikkelingen van de beverpopulatie in Nederland: naar een bevermanagement'<sup>2</sup> blijkt dat bevers binnen een toegankelijk stroomgebied zich snel kunnen verspreiden en dat zij pas later sterk in aantal toenemen. Als gevolg hiervan neemt het areaal aan gekoloniseerd gebied sneller toe dan de aantallen. Uit de verspreidingsatlas en informatie van de zoogdierenvereniging blijkt dat het aantal bevers sinds de herintroductie, ruim 20 jaar geleden, in Nederland in aantal enorm is gegroeid en zich steeds verder over Nederland, en daarmee ook in Zuid-Holland, verspreidt.

Gelet op het vorenstaande is uitgesloten dat met de uit te voeren handelingen een negatief effect te verwachten is op de staat van instandhouding van de lokale populatie van de bever. Er wordt daardoor geen afbreuk gedaan aan het streven de beverpopulatie in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

### **Belangenonderbouwing**

De ontheffing is aangevraagd 'in het belang van de openbare veiligheid'.

Binnen het werkgebied van het Waterschap Rivierenland komt de bever voor. Gebleken is dat in de periode 2000 tot 2018 het aantal gevallen van graafschade aan keringen en oevers binnen het werkgebied van het waterschap substantieel is toegenomen. Het werkgebied is gelegen in Zuid-Holland, Gelderland, Noord-Brabant en Utrecht, verdeeld in zeven deelgebieden: Alblasserwaard, Alm en Biesbosch, Betuwe, Beneden-Linge, Bommelerwaard, Groesbeek/Ooijpolder en Land van Maas en Waal. Momenteel wordt rekening gehouden met jaarlijks één tot twee schadelijke graafactiviteiten per deelgebied. Dit komt neer op gemiddeld ongeveer tien schadelijke graafactiviteiten binnen het werkgebied van waterschap Rivierenland per jaar. Afgeknagde bomen en beverdammen in een watergang kunnen de doorstroming van deze watergang belemmeren, wat zorgt voor hoog water. Indien dit niet wordt tegengegaan, kan dit ervoor zorgen dat het water buiten de oevers treedt. Als gevolg daarvan kan het een gevaar voor omwonenden vormen, alsmede bestaat het risico dat huizen en straten onder water kunnen komen te staan. Als een bever een hol graaft in een waterkering, maakt dit de waterkering minder stabiel. Ook instorting van de waterkering op die

---

<sup>1</sup> Zie Kennisdocument BIJ12 van juli 2017.

<sup>2</sup> Onderzoek in opdracht van het faunafonds van maart 2011.

locatie is mogelijk. Dit kan eventueel leiden tot een dijkdoorbraak en daarmee een overstroming van het achterliggende land.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'openbare veiligheid' voldoende onderbouwd is.

### **Andere bevredigende oplossing**

Er worden regelmatig inspecties gehouden waardoor activiteiten van de bever kunnen worden gesignaleerd. Er worden tijdig, dus bij de eerste signalen van de aanwezigheid van een bever, preventieve maatregelen getroffen ten behoeve van de waterschapstaken, zoals het verwijderen van potentiële bouwmaterialen voor de bever. Hiermee kan echter niet te allen tijde worden voorkomen dat bevers graafactiviteiten verrichten die de openbare veiligheid kunnen bedreigen. Bij jaarlijkse evaluaties wordt door medewerkers van het Waterschap Rivierenland gekeken of de vestiging van bevers in hun werkgebied aanleiding geeft tot het nemen van (inrichtings)maatregelen, waardoor bevers ontmoedigd worden om aldaar holen of burchten aan te gaan leggen. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 5. Daarnaast kan het in probleemgebieden helpen om alternatieve locaties in te richten waar bevers wel een burcht of hol kunnen aanleggen. Er zijn inrichtingstechnische mogelijkheden zodat bij herinrichtingen rekening kan worden gehouden met de komst van de bever. Dit is in bestaande situaties met directe dreiging geen optie. Het is technisch en financieel niet mogelijk om bij alle mogelijke vestigingsplaatsen van bevers structurele maatregelen te nemen. Het Waterschap Rivierenland hanteert als ramingsregel dat de kosten voor het treffen van maatregelen bij bestaande dijken globaal €10.000,- per 100 meter bedragen. Deze kosten zijn zo hoog dat redelijkerwijs niet verwacht kan worden dat het gehele beheergebied preventief voor de bever ongeschikt wordt gemaakt.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat voldoende aannemelijk is gemaakt dat redelijkerwijs geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

### **Samenhangende besluiten**

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

### **Conclusie**

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8 van de Wnb worden verleend.